

Zákon Říšského snemu č. 80/2024

z 27. septembra 2024,

o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov

**My, Matúš II., z Milosti Božej cisár
rímsko-arauský, et cetera...,**

**všetkým, ktorí toto vidia alebo počujú,
Náš pozdrav! Dávame na vedenie, že**

**Ríšsky snem sa uzniesol na tomto
zákone:**

Čl. I

**PRVÁ ČASŤ
ZÁKLADNÉ ZÁSADY**

§ 1

(1) Všetci členovia rodiny majú povinnosť vzájomne si pomáhať a podľa svojich schopností a možností zabezpečovať zvyšovanie hmotnej a kultúrnej úrovne rodiny.

(2) Rodičia majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením a povinnosť zabezpečiť rodine pokojné a bezpečné prostredie.

(3) Rodičovské práva a povinnosti patria obom rodičom.

§ 2

Záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- úroveň starostlivosti o dieťa,
- bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,

- ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

**DRUHÁ ČASŤ
MANŽELSTVO**

§ 3

Vznik manželstva

(1) Manželstvo je zväzok muža a ženy, ktorý vzniká na základe ich dobrovoľného a slobodného rozhodnutia uzavrieť manželstvo po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom alebo výnosom Ministerstva vnútra SRR-AC (ďalej len „ministerstvo vnútra“).

(2) Účelom manželstva je vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo, ktoré zabezpečí riadnu výchovu detí.

(3) Muž a žena, ktorí chcú spolu uzavrieť manželstvo (ďalej len „snúbenci“), majú vopred poznať navzájom svoje charakterové vlastnosti a svoj zdravotný stav.

(4) Manželstvo sa uzaviera súhlasným vyhlásením (ďalej len „vyhlásenie“) snúbencov pred orgánom obce alebo mestskej časti, ktorá vedie matriku (ďalej len „matričný úrad“), alebo pred orgánom registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti (ďalej len „orgán cirkvi“).

Snúbenci verejne a slávnostným spôsobom v prítomnosti dvoch svedkov vyhlásia, že uzavierajú manželstvo.

(5) Štátny občan Svätej ríše rímskej – Arauského cisárstva (ďalej len „SRR-AC“) môže v cudzine uzavrieť manželstvo podľa tohto zákona pred orgánom SRR-AC na to určeným.

(6) Podrobnosti o uzavretí manželstva pred matričným úradom a pred orgánom cirkvi ustanoví ministerstvo vnútra výnosom.

§ 4

Okolnosti vylučujúce uzavretie manželstva

(1) Manželstvo nemožno uzavrieť so ženatým mužom alebo s vydatou ženou; v takom prípade súd aj bez návrhu rozhodne, že manželstvo je neplatné.

(2) Súd nerozhodne o neplatnosti manželstva a manželstvo sa stane platným, ak skoršie manželstvo zaniklo alebo ak súd rozhodol o tom, že skoršie manželstvo je neplatné.

(3) Manželstvo nemožno uzavrieť medzi predkami a potomkami a medzi súrodencami; to isté platí o príbuzenstve založenom osvojením. V takom prípade súd aj bez návrhu rozhodne, že manželstvo je neplatné.

(4) Manželstvo nemôže uzavrieť maloletý. Súd môže v súlade s účelom manželstva výnimočne povoliť uzavretie manželstva maloletému staršiemu ako 16 rokov. Bez povolenia súdu je manželstvo neplatné. V takom prípade súd aj bez návrhu rozhodne, že manželstvo je neplatné.

(5) Súd nerozhodne o neplatnosti manželstva a manželstvo sa stane platným, ak manžel alebo manželka (ďalej len „manžel“), ktorý bol v čase uzavretia manželstva maloletý starší ako 16 rokov, už dovŕšil 18 rok alebo ak manželka otehotnela.

(6) Manželstvo nemôže uzavrieť osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony.

(7) Manželstvo nevznikne, ak vyhlásenie o uzavretí manželstva:

- a) bolo vynútené násilím,
- b) urobila maloletá osoba mladšia ako 16 rokov,
- c) bolo urobené pred nepríslušným starostom alebo primátorom, alebo poslancom obecného zastupiteľstva alebo mestského zastupiteľstva,

d) bolo urobené pred cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou, ktorá nie je registrovaná podľa osobitného predpisu, alebo ak bolo vyhlásenie o uzavretí manželstva urobené pred osobou, ktorá nebola oprávnená vykonávať činnosť duchovného registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti,

e) bolo urobené v cudzine pred orgánom, ktorý na to nebol určený, alebo

f) urobil zástupca bez platného plnomocenstva alebo ak došlo k odvolaniu plnomocenstva.

(8) Podrobnosti o okolnostiach vylučujúcich uzavretie manželstva ustanoví ministerstvo vnútra výnosom.

§ 5

Vzťahy medzi manželmi

(1) Manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

(2) O uspokojovanie potrieb rodiny založenej manželstvom sú povinní starať sa obidvaja manželia podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Uspokojovaním potrieb rodiny je aj osobná starostlivosť o deti a domácnosť.

(3) O veciach týkajúcich sa rodiny rozhodujú manželia spoločne. Ak sa nedohodnú o podstatných veciach, rozhodne na návrh jedného z nich súd.

(4) Na výkon povolania a na pracovné uplatnenie nepotrebuje žiadny z manželov súhlas druhého manžela.

(5) Každý z manželov je oprávnený zastupovať druhého manžela v bežných veciach, najmä prijímať za neho bežné plnenia. Konanie jedného z manželov pri obstarávaní bežných vecí rodiny zaväzuje obidvoch manželov spoločne a nerozdielne.

(6) Ustanovenie odseku 5 sa nepoužije, ak druhý manžel tieto účinky proti inej osobe výslovne vylúčil a ak to bolo tejto osobe známe.

§ 6

Zánik manželstva

(1) Manželstvo zaniká smrťou alebo vyhlásením jedného z manželov za mŕtveho. Ak bol jeden z manželov

vyhlásený za mŕtveho, manželstvo zaniká dňom, keď rozhodnutie o vyhlásení za mŕtveho nadobudne právoplatnosť.

(2) Ak bolo rozhodnutie o vyhlásení jedného z manželov za mŕtveho zrušené, neobnoví sa zaniknuté manželstvo, ak manžel toho, kto bol vyhlásený za mŕtveho, uzavrel medzitým nové manželstvo.

§ 7

Rozvod manželstva

(1) K zrušeniu manželstva rozvodom možno pristúpiť len v odôvodnených prípadoch.

(2) Súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spoluzitia.

(3) Súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi, a pri rozhodovaní o rozvode na ne prihliada. Súd pri rozhodovaní o rozvode vždy prihliadne na záujem maloletých detí.

(4) Súd pri posudzovaní miery rozvratu vzťahov medzi manželmi prihliada na porušenie povinností manželov podľa § 5 ods. 1 až 4.

(5) Podrobnosti o rozvode a o úprave rodičovských práv po rozvode ustanoví ministerstvo vnútra výnosom.

TRETIA ČASŤ

VZŤAHY MEDZI RODIČMI, DEŤMI A OSTATNÝMI PRÍBUZNÝMI

§ 8

Rodičovské práva a povinnosti

(1) Súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä:

- a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa,
- b) zastupovanie maloletého dieťaťa,
- c) správa majetku maloletého dieťaťa.

(2) Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

(3) Rodičovské práva a povinnosti vykonáva jeden z rodičov, ak druhý z rodičov nežije alebo je neznámy. Platí to aj v prípade, ak jeden z rodičov bol

pozbavený rodičovských práv a povinností, ak mu bol výkon jeho rodičovských práv a povinností obmedzený alebo pozastavený. Ak je jeden z rodičov obmedzený v spôsobilosti na právne úkony, druhý rodič vykonáva rodičovské práva a povinnosti sám len v takom rozsahu, v akom je spôsobilosť prvého rodiča na právne úkony súdom obmedzená.

(4) Súd môže priznať rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa aj maloletému rodičovi dieťaťa staršiemu ako 16 rokov, ak spĺňa predpoklady, že výkon tohto práva zabezpečí v záujme maloletého dieťaťa.

(5) Ak je potrebné spravovať majetok maloletého dieťaťa, v rozhodnutí o priznaní rodičovských práv a povinností podľa odseku 4 súd zároveň rozhodne o ustanovení opatrovníka na spravovanie jeho majetku.

(6) Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Rodičia majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením.

(7) Na výchove dieťaťa sa podieľa aj manžel, ktorý nie je rodičom dieťaťa, ak žije s rodičom dieťaťa v domácnosti.

(8) Rodičia majú právo použiť pri výchove dieťaťa primerané výchovné prostriedky tak, aby nebolo ohrozené zdravie, dôstojnosť, duševný, telesný a citový vývin dieťaťa.

(9) Ak niektorému z rodičov bráni vo výkone jeho rodičovských práv a povinností závažná prekážka a ak je to v záujme maloletého dieťaťa, súd môže pozastaviť výkon rodičovských práv a povinností.

(10) Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd rodičom obmedzí výkon ich rodičovských práv, ak

- a) žijú trvalo neusporiadaným spôsobom života,
- b) svoje povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností nevykonávajú vôbec, alebo
- c) nezabezpečujú výchovu maloletého dieťaťa.

(11) Provincie vyhláškami provinčných rád ustanovia podrobnosti o:

- a) zastupovaní maloletého dieťaťa,
- b) správe majetku maloletého dieťaťa,
- c) majetkovom opatrovníkovi,
- d) úprave výkonu rodičovských práv a povinností a úprave styku v ďalších prípadoch,

- e) výchovných opatreniach,
- f) zásahoch do rodičovských práv a povinností,
- g) určení priezviska dieťaťa,
- h) náhradnej osobnej starostlivosti,
- i) pestúnskej starostlivosti,
- j) ústavnej starostlivosti,
- k) poručníctve,
- l) opatrovníctve.

§ 9

Rozhodovanie súdu pri nezhode rodičov

Ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vystaňovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

ŠTVRTÁ ČASŤ VYŽIVOVACIA POVINNOSŤ A ROZSAH VÝŽIVNÉHO

§ 10

Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom

(1) Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

(2) Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

(3) Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

(4) Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

(5) Podrobnosti o vyživovacej povinnosti rodičov k deťom ustanovia provincie vyhláškami provinčných rád.

§ 11

Vyživovacia povinnosť detí k rodičom

(1) Deti, ktoré sú schopné samy sa živiť, sú povinné zabezpečiť svojim rodičom primeranú výživu, ak to potrebujú.

(2) Každé dieťa plní vyživovaciu povinnosť voči rodičom v takom rozsahu, aký zodpovedá pomeru jeho schopností, možností a majetkových pomerov k schopnostiam, možnostiam a k majetkovým pomerom ostatných detí.

(3) Vyživovacia povinnosť medzi manželmi a poskytovanie príspevku na výživu rozvedenému manželovi predchádza vyživovaciu povinnosť detí voči rodičom.

§ 12

Vyživovacia povinnosť medzi ostatnými príbuznými

(1) Predkovia a potomkovia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť iba v prípade, ak to nevyhnutne potrebujú.

(2) Ak potomkovia nemôžu svoju vyživovaciu povinnosť plniť, prechádza táto povinnosť na predkov. Vzdialenejší príbuzní majú vyživovaciu povinnosť, len ak ju nemôžu plniť bližší príbuzní.

(3) Každý z príbuzných na rovnakom stupni plní vyživovaciu povinnosť v takom rozsahu, aký zodpovedá pomeru jeho schopností, možností a majetkových pomerov k schopnostiam, možnostiam a k majetkovým pomerom ostatných príbuzných.

§ 13

Vyživovacia povinnosť medzi manželmi

(1) Manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Ak jeden z manželov túto povinnosť neplní, súd na návrh niektorého z nich určí jej rozsah tak, aby životná úroveň oboch manželov bola v zásade rovnaká. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadne na starostlivosť o domácnosť.

(2) Vyživovacia povinnosť medzi manželmi predchádza vyživovaciu povinnosť detí voči rodičom.

§ 14

Príspevok na výživu rozvedeného manžela

(1) Rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od

bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

(2) Ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu na návrh niektorého z nich súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi.

(3) Príspevok na výživu rozvedeného manžela možno priznať najdlhšie na dobu piatich rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvode. Súd môže výnimočne túto dobu predĺžiť, ak rozvedený manžel, ktorému súd príspevok priznal, nie je z objektívnych dôvodov schopný sám sa živiť ani po uplynutí tejto doby, najmä ak ide o toho manžela, ktorému bolo v konaní o rozvod manželstva zverené do osobnej starostlivosti dieťa s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom, alebo o manžela, ktorý má sám dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav vyžadujúci sústavnú opateru.

(4) Právo na príspevok na výživu zanikne, ak oprávnený manžel uzavrie nové manželstvo alebo ak povinný manžel zomrie.

§ 15

Príspevok na výživu a úhradu niektorých nákladov nevydatej matke

(1) Otec dieťaťa, za ktorého matka dieťaťa nie je vydatá, je povinný najdlhšie po dobu dvoch rokov, najneskôr odo dňa pôrodu prispievať matke primerane na úhradu jej výživy a poskytnúť jej príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom.

(2) Súd môže na návrh tehotnej ženy uložiť mužovi, ktorého otcovstvo je pravdepodobné, aby poskytol vopred sumu potrebnú na zabezpečenie jej výživy podľa odseku 1, príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom a sumu potrebnú na zabezpečenie výživy dieťaťa po dobu, počas ktorej by žene patrila materská dovolenka podľa osobitného predpisu.

(3) Právo žiadať príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom podľa odseku 1 sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa pôrodu.

§ 16

Spoločné ustanovenia k výživnému

(1) Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

(2) Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

(3) Podrobnosti o výživnom ustanovia provincie vyhláškami provinčných rád.

PIATA ČASŤ

URČENIE RODIČOVSTVA A OSVOJENIE

§ 17

Určenie materstva

(1) Matkou dieťaťa je žena, ktorá dieťa porodila.

(2) Dohody a zmluvy, ktoré sú v rozpore s odsekom 1, sú neplatné.

(3) Ak vzniknú pochybnosti o tom, kto je matkou dieťaťa, materstvo určí na základe skutočností zistených o pôrode dieťaťa súd.

(4) Návrh môže podať žena, ktorá o sebe tvrdí, že je matkou dieťaťa, alebo otec dieťaťa, alebo ten, kto preukáže, že má na tomto určení právny záujem.

§ 18

Určenie a zapretie otcovstva

(1) Otcovstvo sa určuje na základe domniek otcovstva ustanovených v tomto zákone súhlasným vyhlásením rodičov alebo rozhodnutím súdu.

(2) Podrobnosti o otcovstve manžela matky a o zapretí otcovstva ustanovia provincie vyhláškami provinčných rád.

§ 19

Spoločné ustanovenia k určeniu rodičovstva

Provincie vyhláškami provinčných rád ustanovia podrobnosti o:

a) otcovstve určeným súhlasným vyhlásením rodičov,

- b) určeni otcovstva rozhodnutím súdu,
- c) zapretí otcovstva na návrh dieťaťa.

§ 20
Osvojenie

(1) Osvojením vzniká medzi osvojiteľom a osvojencom rovnaký vzťah, aký je medzi rodičmi a deťmi. Medzi osvojencom a príbuznými osvojiteľa vzniká osvojením príbuzenský vzťah. Osvojiteľia majú pri výchove detí rovnakú zodpovednosť a rovnaké práva a povinnosti ako rodičia.

(2) O osvojení rozhoduje súd na návrh osvojiteľa.

(3) Osvojiteľom sa môže stať len fyzická osoba, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, je zapísaná do zoznamu žiadateľov o osvojenie podľa osobitného predpisu a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že osvojenie bude v záujme maloletého dieťaťa.

(4) Medzi osvojiteľom a osvojencom musí byť primeraný vekový rozdiel.

(5) Osvojiť možno len maloleté dieťa, ak je osvojenie v jeho záujme.

(6) Podrobnosti o osvojení ustanovia provincie vyhláškami provinčných rád.

Čl. II

Zrušuje sa zákon č. 64/2006 o rodine.

Čl. III

Zákon č. 68/2006 o zmluve o životnom partnerstve osôb rovnakého pohlavia sa mení a dopĺňa takto:

1. Ustanovenie § 1 ods. 2 sa mení takto: „*Ríšskeho snemu č. 80/2024 o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, výnosov Ministerstva vnútra Svätej ríše rímskej – Arauského cisárstva a vyhlášok provinčných rád.*“
2. Text § 10 druhá veta sa mení takto: „*Pre zrušenie zmluvy o životnom partnerstve sa primerane použijú príslušné ustanovenia zákona Ríšskeho snemu č. 80/2024 o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v*

časti o zániku a rozvode manželstva.“.

3. Ustanovenie § 11 sa mení takto: „*Kto za trvania svojho manželstva alebo zmluvy o životnom partnerstve uzavrie iné manželstvo alebo zmluvu o životnom partnerstve, alebo vedome uzavrie manželstvo alebo zmluvu s osobou, ktorá už je v inom manželstve alebo má uzavretú zmluvu o životnom partnerstve, potrestá sa podľa príslušných ustanovení zákona Ríšskeho snemu č. 72/2024 - Trestný zákon.*“.

Matúš II., v. r.

cisár / imperator / מלך / император

Henrieta Bavorská, v.r. Katarína Augustína, v.r.

*predsedníčka
Ríšskeho snemu*

konzulkan